

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

**Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică;
Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)**

Test 13

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

a. Cím és szöveg **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. A cím témajelölő, a lírai én múltjára való utalás jelenik meg. A „mögöttem” a lírai én léthelyzetére utal: a múlttól való távolságot, az idő múlásának képzeteit hívja elő. Az írásjel, a három pont az elgondolkodás, a merengés állapotára utal, meditatív jelleget fejez ki. A cím a vers első sora is. A műben a lírai én a jelen állapotából szólal meg, de felidézi a múlt és jövő idősíkjait is. stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

b. Vershelyzet, versbeszéd sajátosságai **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. A lírai én ön- és világszemléletét fogalmazza meg, az élet vándoraként tűnik fel. Saját létét a mindenkori jelenben érzi megragadhatónak. A vershelyzet metaforikus, a múlt-jelen-jövő idősíkjainak jellegzetességeit metaforikus képek által jeleníti meg a lírai én. A versbeszédre az erőteljes személyesség és vallomásos jelleg jellemző, én-beszéd figyelhető meg stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

c. A költemény szervezőelve **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. A költemény szervező elve az ellentét, amely a nyolc soros költeményt két szerkezeti egységre tagolja. Idő- és értékszembesítő verstípus. Az első szerkezeti egység az első négy verssor, amelyben a múlt és jövő idősíkjainak jellegzetességei olvashatóak, majd ezt követi a második szerkezeti egység, a következő négy sor, amelyben a lírai én saját jelenbeli léthelyzetét fogalmazza meg. A múlt „szép kék erdősege”, illetve a jövő „szép zöld vetése” ellentétbe kerül a jelennel, amelyre a következő poétikai eszközök utalnak: „puszta, vadon”. Az idősíkokhoz csatolt képzetársítások ugyanakkor toposzok is, hiszen az „erdő” gazdagságot, bőséget fejez ki, a „vetés” a vágy, a reménység kifejezője, azonban a „puszta, vadon” a kietlenség, üresség, tévelygés jelképe. A romantikus személyiség tehát boldogtalannak érzi magát a jelenben, menedékre pedig emlékeiben, képzeletében talál stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

Probă scrisă la limba și literatura maghiară maternă

Test 13

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică; Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

Barem de evaluare și notare

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

d. A vers hangulata

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. A lírai én múlthoz és jövőjéhez való viszonya idillikus, azonban a jelenbeli léthelyzetét problematikusnak érzékeli, és elutasítja. Ennek értelmében a vers utolsó két sorában elégikus hangvétel figyelhető meg. A romantikus elvágódás, a helyzetébe való beletörődés, csüggedés hangján szólal meg. stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat

5 pont

Összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat 4 pont,

helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,

logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 2 pont,

töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 1 pont.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

a. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése. Rövid válasz fogalmazása a következő információk alapján: *Lehet ismerkedni, kapcsolatot tartani a barátainkkal, chatelni, fényképeket, videókat feltölteni és megosztani, alkalmazásokat kipróbálni. Ma a legtöbb hírt a közösségi oldalakról szerezzük.*

5 pont

b. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése. Rövid válasz fogalmazása a következő információk alapján: *pl. Azt érzi, ha nincs rajta, lemarad. A gyerekek is beléphetnek. Felelőtlenül használják még a szülők is. Ami egyszer felkerül a világhálóra, az örök időkre ott marad, és nem biztos, hogy mindennek az interneten a helye. A túlzott kitérüléssel az ember nemcsak saját magát, hanem környezetét is könnyen bajba sodorhatja.*

5 pont

c. A kommunikációs funkciók (tény-, ismeretközlő és felhívó) megnevezése (2 pont), indoklás (3 pont)

5 pont

d. Témához való igazodás

5 pont

Az érvelés követelményeinek betartása

5 pont

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás

5 pont

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

a. választott alkotás műfajának jellemzői

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Katona: tragédia*: középpontjában egy konfliktus áll, egy tragikus hős, aki tragikus vétséget követ el, küzd, buknia kell, részvétet, katarzist vált ki, a dráma világában az értékvesztés felerősödik; drámai szituáció: I. Előversengés, Első és második szakasz; drámavilágában sok minden „megtörtént” már a drámai cselekmény megkezdődése előtt; ezeket a szereplők monológjaiból és dialógusaiból tudjuk meg; magában hordozza a konfliktus kialakulását mind magánéleti, mind közéleti szintéren; klasszikus szerkezet: öt szakasz; szakaszokon belül idő és tér egysége; szereplők: Bánk köre, Gertrudis köre, Endre köre, konfliktusháló: minden szereplő konfliktusba kerül egymással; *konfliktusos dráma*: Gertrudis konfliktust létrehozó negatív fél, Bánk a pozitív, aki a helyzet megszüntetéséért küzd; tetőpont: G. meggyilkolása; Bánk tragikum

összetett; bármelyik lehetőséget választja, sorsa értékvesztés I. Melinda halála, önmaga értékeivel, elveivel szembekerülése; *nemzeti, történelmi dráma*: az ország, a nemzetek tragikuma I. Petur és Tiborc panasza; Bánk az egész nemzetért, a nemesek és a parasztok érdekét is képviseli; G. halálával csak a zsarnokság szűnik meg, a döntésképtelen, felelőtlen hatalmi helyzet, s az ország nyomora nem változik, végkifejlet: nincs, aki az értékeket képviselje, aki küzdjön érte, lefokozott világrend; *középpontos dráma*: Bánk az értékhierarchia csúcsán; Endre, a hatalmi hierarchia csúcsán álló személy: nincs jelen, de minden terv és cselekedet feltételezi a hozzá való viszonyulást; lefokozott világrend; éjszaka motívum; drámai nyelv többszólamúsága;

Kosztolányi: realista, lélektani, egzisztenciális regény, metonimikus és metaforikus történetalakítás; mottó, keretfejezetek, szóbeszéd, késleltetés, sűrítés, legendásítás, szövegszerűség, lélektaniség; regény térbeli sokszínűsége, tagoltsága, szimbolikus terek, történelmi tér, idő, pontos időmegjelölések, gyakorító elbeszélésmód *stb.*),

értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben értvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben értvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

b. a női alakok szerepkörei

5 pont

Értvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Katona: Melinda* – központi szerep, jelszó, magyar ideálkép megtestesítője; áldozatszerep, mértéke bánki mérték, vádbeszéde: Gertrudis tette a lét elleni merénylet; *Gertrudis* – a hatalomszerető, hiú, zsarnok királynő; idegen, féktelen, gátlástalan, igazságtalan, saját nemzetét pártoló, a magyarságot mellőző, cinikus; rabló-szerep mint visszatérő motívum Bánk, Mikhál, Petur, Melinda vádbeszédében, Tiborc panaszában;

Kosztolányi: Anna: társtalan, kiszolgáltatott, áldozat-szerep, *Vizyné*: magánya, szeretetlensége, ridegsége, korlátolt gondolkodása, lánya elvesztése, férje viselkedése okozhatják beteges félelmeit a cselédekkel kapcsolatban, cselédszerzési mániáját, illetve Anna beteges kisajátításának is okai lehetnek; a meg nem értést, a szülőköröséget, ugyanakkor a társtalan, ebből is fakadóan boldogtalan és másokat is megnyomorító ember szerepét tölti be, Anna kínzója, zsarolója azáltal, hogy minden kielégületlenségét Annával való kapcsolatában akarja pótolni.

stb.),

értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben értvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben értvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

c. a férfi alakok szerepkörei

5 pont

Értvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Katona: Bánk* belső, lelki vívódásai, érzelmi-gondolati konfliktusai a magánember és a közember szerep dilemmájából, kettős elkötelezettsége; kitüntetett helyzetben lép elének: övé a hatalmi-társadalmi rangsorban az uralkodó utáni legfőbb közjogi méltóság, a drámai értékangor csúcsán álló jellem, személyiségének meghatározó vonása az emberi teljességre való törekvés, karakterének legfőbb értékei: M. iránti szerelem, a szociális érzékenységgel is párosuló, felelős hazaféltség, a királyhűség és a méltóság, célja nem csupán a kialakult helyzet megszüntetése, hanem egy erkölcsileg magasabbrendű, új értékminőség megteremtése, klasszicista eszmény; beszükkült cselekvéstere: a törvényesség keretei között lehetetlen a konfliktus megoldása, tragikuma, összeomlása; erőteljes indulati kitörései; *II. Endre*: szimbólumarc, középpont, eszményített figura; hatalmi hierarchia csúcsán álló, értékszínten lefokozó: gyenge, tájékozatlan, tanácstalan, szerepjáték; *Petur* az uralkodó asszony ellen lázadó, hatalombíráló, királyhű, nemesi érdekek képviselője, érzelmi-indulati csapongás; *Tiborc* érzelmi ember, hűség, lázadó, beszéde: paraszti réteg és egyetemes érdekek összefonódása, világpanasz, általános emberi szenvedés;

Kosztolányi: Víz: hivatalnok, szorgalmas, lelkiismeretes; a politikai-anyagi-társadalmi karrier erős motiváltságot jelent számára, csak a hivatalban, csak a hasonlóan gondolkodó és becsvágyait kielégítő közegben érzi jól magát; az őszinte, meghitt, bensőséges, de mindenképpen a másfajta kapcsolatok számára idegenek, terhesek, ez is súlyos kommunikációs zavar. *Moviszter*: az egyes szenvedők szószólója, bár ez a részvét nem képes megváltoztatni helyzetüket, a keresztényi irgalom elvét vallja, de nem képmutatón, az eszményt eszménynek kell megtartani,

ami vezérelvül szolgál mindennapi kapcsolatainkban; elnéző, megértő cselédjéhez, ez következik értékrendjéből, a többiek nem veszik komolyan, gunyoros fölénnyel beszélnek vele, világnézete miatt idegen, akárcsak Anna; *Patikárius Jancsi*: szerepjátás, maszk, álarc: én-keresés, identitáshiány, üresség, felszínesség, boldogtalanság, magány, elkötelezettség hiánya, feminin jelleg; stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

d. az igazság kimondása és/vagy torzítása

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz, a témát meghatározó sajátossága 5 pont

(pl. *Katona*: Melinda Gertrudisszal szemtől szembe mondja ki az igazságot, ítéletet; vádbeszéde ugyanolyan heves, mint Tiborcé, ugyanolyan univerzális, mint Bánké, ám van, amiben mindkettőt meghaladja: a magyarság elleni merényletek itt az egyéni és történelmi rétegeken túl a lét elleni merényletek: a törvény áruba bocsátása nevezetük meg, mint uralomgyakorlási forma, a nyomorultak még mélyebbre taszítása, mint társadalmi-hatalmi procedúra, az erkölcs mártírrá tétele, mint univerzális létronsolás; ama éjszakában az általános sötétségnek a természetét tárja fel, egy korszak magyar létezésformáinak vezérszavai hangzanak el;

Kosztolányi: az igazság viszonylagosságának, torzításának regénye I. szóbeszéd szerepe a keretfejezetben, Anna legendásításában; ugyanakkor elhallgatások, a meg-nem-értés regénye: É. A. nem érti, s nem tudja értelmezni létének összefüggéseit, környezete nem is akarja érteni, félreértések, előítéletek; fordulópont Patikárius Jancsival való találkozása: feltűnően sokat beszél, boldog; csalódását szótlansága is jelzi; a keretfejezetek a hírverés, a kibeszélés beszédmódjára épülnek, a nyelv rontó hatalmának kiszolgáltatottsága, az igazság viszonylagossága; Víznyázaspár: elbeszélnek egymás mellett, kiüresedett kapcsolat, házasság; lélektaniség: a tudatalatti tartalmak, álmok, gesztusok előtérbe kerülnek, nyelvi-kulturális-rangbeli elszigeteltség, szerepjáték; Anna kommunikációképtelensége: nem tudja megmagyarázni tettét; Moviszter a humánus értékek mellett és Anna védelmében, személyiségének megértése érdekében megszólal többször is, de nem hallják, nem értik stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat

5 pont

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása 5 pont,

összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek részleges betartása 4 pont,

helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,

helyenként töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 2 pont,

töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.